

І. М. Гуньовський (Львів)

Наукова сесія «100 років наукової та науково-видавничої діяльності Наукового товариства ім. Т. Шевченка»

28 березня 1992 р. у приміщенні Народного Дому у Львові відбулася II наукова сесія на тему: «100 років наукової та науково-видавничої діяльності Наукового товариства ім. Т. Шевченка». У її роботі взяли участь понад 200 членів НТШ: науковці, письменники, митці, педагоги. На сесії заслухано ряд доповідей, вручено нагороди переможцям конкурсу студентських наукових робіт, а також медалі членам Товариства.

Відкрив сесію голова НТШ, чл.-кор. АН України О. Романів. З привітанням до учасників та гостей цього зібрання звернувся заступник Голови обласної Ради народних депутатів І. Гель. З доповіддю «Науково-видавничі діяльність Наукового товариства ім. Т. Шевченка — важлива складова національної науки України» виступив О. Романів. Він показав історію видавничої діяльності Товариства як складову частину європейської науки й культури. Ця діяльність дістала загальну схвальну оцінку найвидатніших учених земної кулі, стала невід'ємною частиною світової науки, зокрема, українознавства. Доповідач виділив етапи науково-видавничої діяльності НТШ, проаналізував її головні напрями, відзначив найважливіші періодичні та монографічні видання: журнали, художні твори, підручники, окремі книжки. Також у доповіді було дано високу оцінку вченим-активістам НТШ, зокрема таким, як О. Кониський, І. Франко, М. Грушевський, В. Гнатюк, М. Павлик, І. Пулюй, К. Студинський, Я. Пастернак, В. Кубійович та багатьом іншим. О. Романів підкреслив наукову, пізнавальну та консолідуючу роль видань Товариства — «Записок НТШ», «Етнографічного збірника», «Часопису правничого», а також таких, як «Матеріали до українсько-руської етнології», «Літературно-науковий вісник», «Хроніка НТШ». Доповідач вказав на величезну працю членів Товариства у діаспорі (з 1947 р.), де було не тільки відновлено довоєнні видання, а й започатковано солідні, авторитетні серії — «Бібліотека українознавства», «Енциклопедія українознавства», видано краєзнавчі нариси про окремі регіони Галичини («Бережанщина», «Зборівщина», «Золочівщина» тощо).

О. Романів підкреслив, що діяльність НТШ в діаспорі відіграла величезну роль у розвитку українознавства, мужньо протистояла ідеологічному тоталітаризмові на Україні, зберегла й розвинула нашу історичну наукову спадщину, народні звичаї, надбання науки. У доповіді було наголошено на необхідності широкого залучення до наукової роботи талановитої молоді, насамперед студентства. Увагу було акцентовано й на такому важливому аспекті, як ширше налагодження наукового обміну нашими виданнями на світовому рівні з тим, щоб донести успіхи української науки у зарубіжні країни. Вчений запропонував створити й видати серію «Історія української науки», налагодити друкування «Українського архіву», працю про історію Визвольної боротьби українського народу. Необхідно, зазначив О. Романів, поживавити вивчення відкритих тепер радянських та польських архівів,

щоб матеріали їх використати для об'єктивного висвітлення історії України. Слід також продовжити видання попередньої друкованої продукції Товариства.

З доповіддю «Тарас Шевченко і суспільно-політичний рух в Україні 60-х—80-х років ХХ ст.» виступив народний депутат України, письменник М. Косів. Він ще раз високо оцінив роль Т. Шевченка в історії українського народу, визначив поета як національного пророка, що формував державотворчі ідеї України. Великий Кобзар, зазначив доповідач, був політичним лідером нашого народу, його мовною скарбницею. В. Овсійчук виголосив доповідь на тему «Сучасний погляд на мистецьку спадщину Т. Шевченка», яка була проілюстрована показом кольорових слайдів і супроводжувалася кваліфікованим коментарем автора. Були також заслухані виступи про проблеми мовознавства у науковій діяльності НТШ (Д. Гринчишин), про принципи публікації фольклорних та етнографічних матеріалів у виданнях Товариства (Р. Кирчів), про першопочатки україномовних математично-природознавчих досліджень у НТШ (Ю. Сулим). Про міжнародні наукові зв'язки Товариства у 1892—1939 рр. розповів О. Купчинський.

Під час сесії було влаштовано виставку-продажу видань НТШ.

П. Л. Гордієнко (Київ)

Республіканська науково-методична студентська конференція «Історія державності України»

15—16 квітня 1992 р. у Києві відбулася науково-методична конференція, присвячена проблемам державності в історії України та на сучасному етапі. В конференції взяли участь понад 120 студентів і аспірантів з багатьох вузів України.

На початку пленарного засідання від імені організаторів — Міністерства освіти України та Київського політехнічного інституту — учасників конференції привітав проректор КПІ В. І. Шеховцов. Завідуючий кафедрою історії цього інституту доцент Б. П. Ковальський виголосив доповідь «Розбудова державності України в сучасних умовах».

О. Гузь (Харків) у своєму виступі «Українська державність: точка відліку» висловив думку, що Українська держава не була наступницею Київської Русі — вона виникла за часів існування Запорозького козацького війська у XVI—XVII ст.

І. Ризенко (Запоріжжя) висвітлив деякі аспекти формування української народності. О. Бітов (Київ) розповідав про духовне життя за часів гетьмана І. Мазепи.

В. Студенков та А. Філіпенко (Одеса) проаналізували оцінку Винниченком соціально-політичних сил, що брали участь в українській демократичній революції 1917—1927 рр. Еміграції українського народу в історії України був присвячений виступ Б. Білого (Львів).

Методико-методологічні аспекти викладання історії України у вузі були висвітлені представником Дніпропетровського гірничого інституту Г. Первим.

15 квітня почали діяти секційні засідання. У секції «Історія української державності» розглядалися, зокрема, проблеми давніх державних утворень на терені України, розвитку державницьких ідей